

De Gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
		0086501406	Els Hiemstra & Anna Postma		Geen

Onderwerp:
Terugkoppeling discussienota Dorpenbeleid en
Inwonersparticipatie

Beetsterzwaag, 3 september 2024
Verzonden op: 5 september 2024

Geachte raad,

U heeft op 8 juli jl. gedebatteerd over de discussienota betreffende het Dorpenbeleid en de Inwonersparticipatievisie. In deze raadsbrief ontvangt u onze terugblik op het debat, de door u meegegeven richtinggevende kaders, en hoe deze worden verwerkt in beide nota's. Daarnaast schetsen wij het voorgenomen proces voor de besluitvorming. Met deze raadsbrief beschouwen wij de eerder gedane toezegging als afgedaan.

TERUGBLIK DISCUSSIONOTA

De discussienota bevatte vijf stellingen waarop de raad kon reageren en richtinggevende kaders kon meegeven. Hieronder volgt een schematisch overzicht met de algemene reacties, de belangrijkste aandachtspunten en de manier waarop deze worden verwerkt in de nota's.

Stelling 1:

Plaatselijk Belangen betrekken wij altijd bij plannen die impact hebben op het dorp. In een participatieproces dat grote impact heeft op het dorp betrekken we nooit alleen Plaatselijk Belang, maar ook andere inwoners, ondernemers en organisaties uit het dorp.

Welke richting geeft de raad ons mee?

De raad beschouwt Plaatselijke Belang als een belangrijke gesprekspartner van de gemeente. Vanwege hun rol in het dorp en hun kennis van de gemeenschap vindt de raad het vanzelfsprekend dat zij actief worden betrokken bij participatieprocessen. Tegelijkertijd erkent de raad dat Plaatselijke Belangen niet altijd een volledige afspiegeling zijn van het dorp en niet democratisch gelegitimeerd zijn. Dit roept de vraag op: hoe representatief is Plaatselijk Belang en hoe is dat geborgd? De raad ziet Plaatselijk Belangen daarom meer als samenwerkingspartners van de gemeente, die vooral een procesmatige rol zouden moeten krijgen bij participatieprocessen rondom plannen met grote impact op het dorp.

Gezien het gegeven dat Plaatselijke Belangen niet altijd representatief zijn, vindt de raad het essentieel dat bij plannen met grote impact ook andere inwoners, ondernemers en organisaties worden betrokken. Inclusiviteit – het toegankelijk maken van bijeenkomsten voor iedereen – is hierbij van groot belang. De gereedschapskist kan als hulpmiddel dienen om hierbij de juiste participatiemethode te kiezen.

Hoe verwerken wij dit in beleid?

Bij participatieprocessen betrekken wij niet alleen Plaatselijk Belangen, maar ook andere belanghebbenden, zoals inwoners, ondernemers en organisaties. Hoewel de inbreng van Plaatselijk Belangen waardevol is, krijgen deze organisaties bij participatieprocessen met grote impact op het dorp vooral een procesmatige rol toebedeeld, waarbij zij helpen bij het vormgeven van het participatieproces.

Het toegankelijk maken van participatieprocessen is één van de kernprincipes van de inwonersparticipatievisie. Wij vinden het belangrijk dat iedereen die wil, kan participeren. Hier gaan wij de komende periode actief op inzetten.

De gereedschapskist wordt gevuld met participatiemethoden, zodat voor elk proces de juiste methode kan worden gekozen.

Stelling 2:

Een goed doordacht en doorlopen participatieproces kost extra geld, tijd en capaciteit waardoor het project lang(er) kan gaan duren, maar die consequentie aanvaardt Opsterland.

Welke richting geeft de raad ons mee?

De raad geeft voorkeur aan een goede balans tussen snelheid en kwaliteit. Investeren in een zorgvuldig participatieproces kan problemen en teleurstelling achteraf voorkomen.

Verwachtingsmanagement is hierbij essentieel en kan worden ondersteund door het participatieproces vooraf duidelijk vorm te geven.

Hoe verwerken wij dit in beleid?

Een participatieproces vanaf een bepaalde trede op de participatieladder kost extra geld, tijd en capaciteit. Wij zullen de benodigde middelen per participatieproces incalculeren.

Per project maken we een afweging over de intensiviteit van het participatieproces. Dit betekent dat bij elk project een passend participatieproces wordt gekozen; soms kan een lagere trede op de participatieladder beter passen bij een project dan een omvangrijk participatieproces.

Om actief aan verwachtingsmanagement te doen, werken wij met participatie-instrumenten, zoals een startnotitie waarin het participatieproces wordt vormgegeven. Deze instrumenten zorgen ervoor dat het participatieproces helder wordt vormgegeven en uitgevoerd. Dit biedt kaders en richtlijnen voor zowel de inwoners als de gemeente.

Stelling 3:

Ook al is een participatieproces goed doordacht en doorlopen, de raad kan een besluit nemen wat niet in lijn ligt met de wensen van de inwoners.

Welke richting geeft de raad ons mee?

De raad kunt besluiten nemen die afwijken van de mening van (groepen van) inwoners, omdat de raad het algemeen belang moet overwegen en democratisch bent gekozen om besluiten te nemen. Het is belangrijk om bij specifieke projecten vooraf kaders vast te stellen waarbinnen inwoners kunnen meedenken, meedoen of meebeslissen.

Hoe verwerken wij dit in beleid?

De gemeenteraad neemt de mening van inwoners mee als zwaarwegend advies, maar blijft verantwoordelijk voor het algemeen belang en kan besluiten nemen die mogelijk niet in lijn zijn met dit advies.

Voor projecten op de participatietreden 'meebeslissen' en 'faciliteren' (zelfsturing), evenals projecten met grote impact op de Mienskip, kan de raad vooraf kaders meegeven. Dit geldt ook bijvoorbeeld voor het Uitdaagrecht en de Nieuwe Route.

Stelling 4:

Bij vraagstukken met grote impact op de Mienskip kiezen wij ervoor om een aanpak als 'Nieuwe Route' te volgen.

Welke richting geeft de raad ons mee?

De raad staat positief tegenover de Nieuwe Route, maar ziet het als een complex proces. De raad wilt daarom betrokken zijn bij de besluitvorming wanneer deze methode wordt ingezet. Aangezien wij, als gemeente, weinig ervaring met de Nieuwe Route hebben, pleit de raad voor het uitvoeren van een pilot en het benutten van externe begeleiding.

Ook andere methoden, zoals Burgerberaad en Referendum, kwamen ter sprake. Hoewel de raad deze methoden interessant vindt, heeft de raad aangegeven hier nog te weinig van te weten en wil zich eerst richten op het gesprek tussen de gemeente en haar inwoners.

Hoe verwerken wij dit in beleid?

Om participatie te verbeteren, vullen wij de gereedschapskist met diverse participatiemethoden en gaan wij hiermee experimenteren. Burgerberaad en Referendum worden vooralsnog niet opgenomen in deze gereedschapskist. De participatievisie blijft echter een dynamisch document dat in de toekomst verder kan worden aangevuld.

De Nieuwe Route is een uitdagend proces. Om dit succesvol te doorlopen, verzamelen wij vooraf deskundige expertise, leren wij van andere gemeenten, en gaan wij samen met de raad het proces oefenen door middel van een pilot.

Stelling 5:

Elk dorp heeft haar eigen kansen en uitdagingen; wij voeren generiek beleid uit en bieden maatwerk waar het nodig is en doelmatig kan.

Welke richting geeft de raad ons mee?

Deze stelling werd als verwarrend ervaren. Waar nodig moet maatwerk per dorp altijd mogelijk zijn, maar waar mogelijk is generiek beleid het uitgangspunt. Dit betekent dat de instrumenten die wij inzetten binnen het Dorpenbeleid per dorp kunnen verschillen.

Hoe verwerken wij dit in beleid?

Deze stelling vormt één van de hoofdlijnen van het Dorpenbeleid: wij hanteren generiek beleid en passen waar nodig maatwerk toe. De verschillende instrumenten die wij hiervoor in kunnen zetten nemen we op in het beleid.

UITGANGSPUNTEN

Op basis van de ontvangen kaderstellende richtlijnen worden de volgende uitgangspunten opgenomen in het Dorpenbeleid en de Inwonersparticipatievisie:

Dorpenbeleid:

1. In participatieprocessen betrekken wij niet alleen de Plaatselijke Belangen, maar ook andere belanghebbenden, zoals andere inwoners, ondernemers en organisaties in het dorp.
2. Wij beschouwen Plaatselijke Belangen als belangrijk gesprekspartners voor de gemeente. In participatieprocessen met grote impact krijgen Plaatselijke Belangen vooral een procesmatige rol toebedeeld.
3. Wij hanteren generiek beleid voor alle dorpen en passen waar nodig maatwerk toe.

Inwonersparticipatievisie:

1. In participatieprocessen betrekken wij niet alleen de Plaatselijke Belangen, maar ook andere belanghebbenden, zoals andere inwoners, ondernemers en organisaties in het dorp.
2. Wij beschouwen Plaatselijke Belangen als belangrijke gesprekspartners voor de gemeente. In participatieprocessen met grote impact krijgen Plaatselijke Belangen vooral een procesmatige rol toebedeeld.
3. Kernprincipe: iedereen die wil, kan participeren.
4. Een participatieproces kan extra geld, tijd en capaciteit vereisen. Wij zullen de benodigde middelen per participatieproces incalculeren.
5. Bij elk project wordt een passend proces ingericht.
6. Om aan verwachttingsmanagement te doen, werken wij met participatie-instrumenten, zoals een startnotitie waarin het participatieproces wordt vormgegeven.
7. Op basis van de startnotitie kan de gemeenteraad vooraf kaders meegeven bij specifieke projecten op de participatietreden 'meebeslissen' en 'faciliteren' (zelfsturing), evenals bij projecten met grote impact op de Mienskip.
8. De gemeenteraad neemt de mening van inwoners mee als zwaarwegend advies, maar kan besluiten nemen die mogelijk niet in lijn zijn met een advies.
9. De gereedschapskist wordt gevuld met participatiemethoden, en wij zullen hiermee gaan experimenteren. Voor de methode De Nieuwe Route gaan wij een pilot draaien en wordt de raad betrokken bij de besluitvorming wanneer deze methode wordt ingezet.

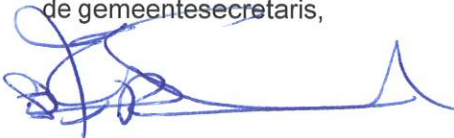
VERVOLG

Om zowel het Dorpenbeleid als de Inwonersparticipatievisie ter besluitvorming voor te leggen, worden de volgende processtappen ondernomen:

- Tot en met 15 oktober 2024 wordt het Dorpenbeleid ter inzage gelegd bij de Plaatselijke Belangen en de Inwonersparticipatievisie bij de inwoners. Het streven is om beide nota's in december 2024 / januari 2025 aan de raad voor te leggen.

Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de behandelende ambtenaren Els Hiemstra (Dorpenbeleid) via els.hiemstra@opsterland.nl en Anna Postma (Inwonersparticipatie) via anna.postma@opsterland.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

Sandra van 't Hooge

de burgemeester,

Andries Bouwman